

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) โดยศึกษาจากเอกสารและข้อมูลวิชาการ และศึกษาทางมานุษยวิทยาเฉพาะพื้นที่ (Case study) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interview)

การศึกษาค้นคว้านี้ได้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกชุมชนที่อาศัยโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่คาบเกี่ยว 2 อำเภอ รวม 5 ตำบล ดังนี้

1. เขตอำเภอปะนาเระ ได้แก่
 - 1.1 ตำบลน้ำบ่อ
 - 1.2 ตำบลท่าน้ำ
 - 1.3 ตำบลพ้อมิ่ง
2. เขตอำเภอสาขบุรี ได้แก่
 - 2.1 ตำบลบางเก่า
 - 2.2 ตำบลแป้น

3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มของผู้นำชุมชนและชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปะนาเระ และอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ดังนี้

1.1 นายชูโชะ ปูตะะ	ผู้ใหญ่บ้าน ต.บางเก่า อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี
1.2 นายขามือรี เจะสาแม	ชาวบ้าน ต.บางเก่า อ.สาขบุรี จ. ปัตตานี
1.3 นายอานัส ยูนู	อบต. ต. แป้น อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี

1.4 นายชาชะ สาและ	ชาวบ้าน ค.แป้น อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
1.5 นายแวอุเซ็ง ชาและ	สารวัตรกำนัน ค.ทำน้า อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
1.6 นายอาหะมะ สาและ	กำนัน ค. ทำน้า อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.7 นายรุษานิง สาอิ	โต๊ะอิหม่าม ค.พ้อมิ่ง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
1.8 นางสาวนิลยา ทองปัด	ชาวบ้าน ค. พ้อมิ่ง อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.9 นางรอสนา หะยีมานู	ผู้นำสตรี ค. น้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.10 นายชะพา อามะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ค. น้ำบ่อ อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี

2. ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 นายแวดีอราแม มะมิงจิ	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี
2.2 นายศิริชัย ปิติเจริญ	ประธานหอการค้าจังหวัดปัตตานี
2.3 นายคลยา สะแลแม	เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม
2.4 นางสาวละม้าย มานะการ	NGOs
2.5 นายอนุชา อนุจิต	ผู้อำนวยการสำนักประชาสังคม (สบส.) 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2.6 นายพันธ์ศักดิ์ กุ่มครองพันธ์	เจ้าหน้าที่ภาคประชาชน จ. ปัตตานี

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

3.1 นางสาวสมจินต์ พิลิก	ผู้จัดการโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจังหวัดปัตตานีการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.2 นางเขาวนุช จิตตินันท์	ผู้อำนวยการกองบริการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.3 นางบุปผา กวินวสิน	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.4 นางสาวทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์	กองยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.5 นางบงกช ฦ สงขลา	อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)

1. การจัดสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interview) กลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน 18 คน โดยแบ่งเป็น

- กลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้าน 10 คน ที่มีภูมิลำเนาในเขตการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ภาครัฐ 2 คน นางสาวสมจินต์ พิธิ์ก จากกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการ โครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลและเป็นผู้ทำโครงการมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง และสามารถลงไปให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในพื้นที่ได้อย่างสะดวก และนางบงกช ณ สงขลา อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้ที่ทำงานกับกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่มาโดยตลอด

- กลุ่มภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 คน อันได้แก่นายเวศิธราเม มะมิง จิ ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี นายศิริชัย ปิติเจริญ ประธานหอการค้า จังหวัดปัตตานี นายคณลา สะแลแม เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม นางสาวละม้าย มานะการ NGOs นายอนุชา อนุชิต ผู้อำนวยการสำนักประชาสังคม (สบส.) 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนายพันธ์ศักดิ์ คุ้มครองพันธ์ เจ้าหน้าที่ภาคประชาชน จ. ปัตตานี ซึ่งการสัมภาษณ์กลุ่มทั้งหมด 18 คน ที่ผู้วิจัยเลือกมานี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ผู้ได้รับผลกระทบและผู้ได้รับผลประโยชน์ จากการมีนิคมอุตสาหกรรมทั้งสิ้น อีกทั้งสามารถเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัยในครั้งนี้ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการสัมภาษณ์ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 ณ อำเภอสาบบุรี จ.ปัตตานี ซึ่งใช้คำถามสำหรับสัมภาษณ์ โดยจะครอบคลุมรายละเอียด ดังนี้

1) สภาพทั่วไปทางสังคมของครัวเรือนผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่นอายุ เพศ การศึกษา ศาสนา ฯลฯ

2) ข้อมูลสภาพของที่อยู่อาศัย การศึกษาสภาพทาง เศรษฐกิจ การทำมาหากิน ปัญหาในการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อ ศาสนา สังคมวัฒนธรรม

3) สภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันและความพึงพอใจ ได้แก่สภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และความคิดเห็นต่อสภาพสิ่งแวดล้อมปัจจุบันของชุมชน

4) แหล่งข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี
ทัศนคติต่อการดำเนินงานของโครงการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ความคิด
เห็นต่อการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์โครงการ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ของการนิคมอุตสาหกรรมฯเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและความเป็นมาของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
อาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี รวมทั้งข้อมูลการประชาสัมพันธ์กระบวนการสื่อสารโครงการของ
กนอ. ที่ได้เผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีในลักษณะเป็น
กันเอง โดยใช้เวลาและสถานที่ที่แตกต่างกัน การสัมภาษณ์ข้อมูลเริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่ของการ
นิคมอุตสาหกรรมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล นอกจากนี้ผู้ให้
ข้อมูลแต่ละคนในองค์กรไม่สามารถที่จะให้สัมภาษณ์ได้ครบในวันเดียวกันทั้งหมดเนื่องจากผู้ให้
ข้อมูลมีภารกิจมากมาย อีกทั้งเพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูล ผู้วิจัยจึงต้องปฏิบัติตามการนัดหมาย
เวลาและสถานที่เพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสำนักงานการนิคม
อุตสาหกรรมฯทั้งสิ้น และการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

3. การศึกษาจากเอกสารต่างๆ ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่เกี่ยวข้อง
กับหัวข้อการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แผ่นพับแนะนำโครงการ วิดีโอเทปโครงการ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การจดบันทึกสิ่งที่ได้จากการ
สังเกต และอาศัยอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเทปและกล้องถ่ายภาพ

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยใช้ประกอบการสัมภาษณ์ พูดคุย อย่างไม่
เป็นทางการ ซึ่งประกอบด้วยแนวคำถามที่เกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร เรื่องการจัดตั้งนิคม
อุตสาหกรรมความคิดเห็นของประชาชนและการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหาร
ฮาลาล เป็นต้น

ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการ
การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานไปยังประชาชน การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้ง
ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมีนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การตีความ แยกประเด็น จัดกลุ่มข้อมูล บรรยายหรือแยกแยะสาระข้อความที่ศึกษา และนำมา ประมวลผล เสนอเป็นรายกลุ่มบุคคล

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มีการเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมด และนำเสนอในลักษณะของการ วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research)